

Ted' jsem najednou ten, kdo sedí za stolem

Dámy a pánové představuji vám Martina Vokouna! I když nepatří mezi nejnovější objevy naší milované Popelky, je to člověk, kterého si zasloužíte znát. Skromně vypadající režisér ve svetříku a odhaleném límci košile. Jeden ze šesti statečných, kteří mají tu moc vaše představení vystřelit do oblak obdivu nebo i naopak zašlapat ho do nejtvrdší země.

Jak ses dostal k divadlu?

Tak myslím, že má cesta k divadlu byla poměrně klasická. Někdy ke sklonku základní školy jsme společně s několika spolužáky začali hrát divadlo pro děti. Bylo to několik pásem určených zejména pro mateřské školky a 1. stupně základních škol. Posléze na gymnáziu jsme si zřídili školní divadlo a hráli pro spolužáky takové spíše studentské recese (např. Staré pověsti české trochu naruby, Mrazík nebo Krausovo Nahniličko). Tato práce byla sice kolektivní, ale postupně jsem se vypracoval jako organizačně vůdčí element. Odtud vedla cesta do sokolovského amatérského souboru, kde jsem několik sezon působil jako herec a posléze i režisér. A vyvrcholením bylo podání přihlášky na pražskou DAMU, která kupodivu vyšla kladně. A od této chvíle už od divadla nebylo cesty zpět.

Proč ses rozhodl pro režii?

U divadla jsem začínal jako herec. Jak již jsem se zmínil výše, tak na střední škole jsem se nějak plynule stal organizátorem našich představení. Tam jsem si poprvé sáhl na něco, co bylo velmi blízko režii a také jsem si uvědomil, že tato pozice mi vyhovuje mnohem více, než stát na jevišti ve světle reflektorů – musím se přiznat k tomu, že na herectví nejsem asi dosta-

tečně velký exhibicionista. Samozřejmě jsem několikrát hrál, ať již u sokolovských amatérů, nebo při studiích na DAMU, ale stát na jevišti je pro mě spíše utrpením. Rozhodnutí pro režii bylo tedy spíše intuitivního rázu, ale zpětně vzato bylo správné. Režie mě baví právě pro svou analytičnost, práci s herci a zejména možnosti vytvářet originální tvar inscenace.

Jaký je podle tebe rozdíl mezi amatérským divadlem a profesionální scénou?

V amatérském divadle mám své kořeny, profesionální divadlo je mojí profesí a každodenním chlebem, tudíž si myslím,

že obě dvě znám poměrně důvěrně. Myslím si, že ideální by bylo, kdyby si amatérské a profesionální divadlo vyměnilo některé své vlastnosti a zkušenosti. U amatérů se mi moc líbí energie, se kterou divadlo dělají – je to jejich hobby, dělají to ve svém volném čase a baví je to... to je to, co mě baví, když se dívám na amatérské představení – to nadšení a esprit, který jde z jeviště do hlediště, a který divák velmi intenzivně cítí – proto je poté schopen odpustit mnohé technické a profesní nedokonalosti. Samozřejmě, že amatéři se snaží dosáhnout profesní dokonalosti a tím je profesionálové inspirují a mají je co učit. Stejně tak by se mnozí profesionálové mohli od amatérů inspirovat již zmíněnou energií, se kterou své inscenace tvoří a posléze hrají.

Jaké je pro tebe být v pozici porotce?

Musím říct, že když jsem před dvěma lety začínal porotovat amatérské přehlídky, měl jsem s tím trochu problém. Najednou jsem se ocitl na druhé straně barikády. Do té doby jsem jezdil se svými inscenacemi, které jsem dělal se sokolovským amatérským souborem, na přehlídky a dostával jsem rady od odborné poroty. Ted' jsem najednou ten, kdo sedí za stolem, a o shlédnutých inscenacích hovoří z pozice porotce. Jako rozebírající se snažím zužitkovat zkušenosti, které jsem nabyl právě jako rozebíraný – snažím se mluvit k věci a příliš se nepouštět do dlouhých a složitých teorií, které jsou dost často neproduktivní.

Hra na hru

aneb reportáž psaná z místa činu

Vážení a milí! Hlásí se vám redaktor Michálek. Tuze rád vás nyní provedu veselým zpracováním známé pohádky K. J. Erbena, ve které hrají všichni (i diváci) Dlouhý, Široký a Bystrozraký. Aspoň tak Jaromír Popiel spolu s Miro Grosem a Janem Večeřou nazvali a pojmenovali své představení uváděné pod hlavičkou Šumavského ochotnické spolku – ŠOS Prachatice.

Hned na začátku jsou třemi klauny, vypravěči, bytostmi dána pravidla.

1. Pojdme si to převyprávět všichni dohromady, děti a robátka. Vždyť to všichni znáte, tak nám pojdte říct, jak to je.
2. Pojdme si zařadit, zahrát, zadovádet.
3. Pojdme si hrát na „jako“ a udělat tak ze štaflí věž či rozhlednu, z kytary princez-

nu či z klobouku černokněžníka. Zní to přesvědčivě. A – počkejte, podívám se kolem sebe – ano, děti se těší. Hurá do pohádky, potichu, ať ji nevylekáme.

A děti už jsou, vážení a milí, na jevišti. Čtyři princezny. Jedna z nich je ta pravá. Ale pozor, co to s ní dělají? Ohýbají ji, to asi jako že princezna přikyvuje. No – pojd-

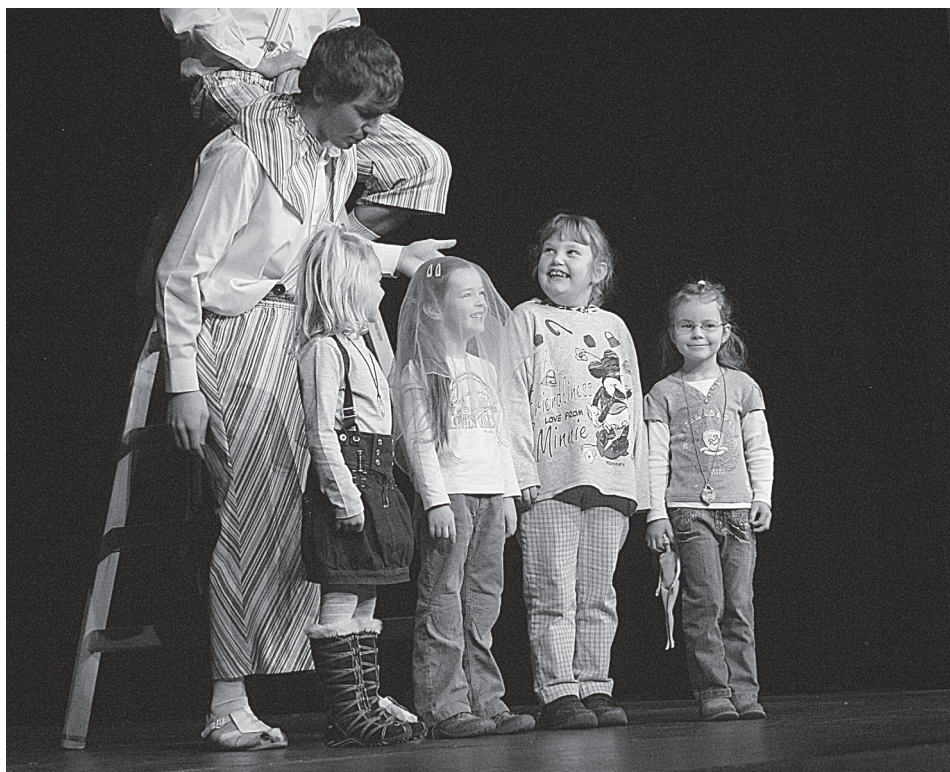
me dál. Princ potřebuje koníka. Sice se teď trochu ztrácím v tom, kdo je vlastně princ, ale to nevadí. Celé divadlo klope pusou jako koník. To je pěkné. Ale, aha, všichni se musí ztišit. Že prý princ nemá spřežení, ale jen jednoho koně. Není to jedno? Asi ne. Takže: ticho. Chlapeček v první řadě mlčí a koník je němý. Škoda.

A jsme u černokněžníka. Kdo má děti nápad?, ptá se jeden z povedené trojice. A děti – počkejte, podívám se kolem sebe – děti se hlásí. Tolik nápadů, nádhera. Ale hlásí se i Široký a říká, jak na to. Ručičky děti padají do klínů jak sněhové vločky. Dobrá tedy, Dlouhý se natáhne. Moc toho sice z této akce nevidíme, ale třeba to má probudit naši fantazii. No, hm, ts, nevím.

A konečně je tu finálová píseň. Zase z reproduktorů. Napadá mě proč, když je na scéně kytara? A jaký byl tedy ten příběh? Nerozpadl se pod tíhou jednotlivých přerušení a chaotických výměn rolí až příliš, tedy k nepoznání? Jmenovaná pravidla zkrátka a dobře neplatí. Ne, že by to byl záměr, ale jako faul to vnímat lze. Ne vše, co si my dospělí myslíme, že je dětské, je totiž ve skutečnosti opravdu dětské. I proto jednotlivé skupiny považovaly toto zpracování za určené těm mladším. Obě skupiny. Tedy i ta mladší.

Přitom tak odvážný záměr. Ale bohužel. Štafle zůstaly štafle, a co víc, ve štafle se leckdy proměnily i samy děti.

**Pro zpravodaj Kukátko
redaktor Michálek**

Hrátky s čertem

Že jde v případě Drdových Hrátek s čertem o drama osvědčené snad všemi českými scénami, o titul, který má plnoprávný nárok na titul „živé klasiky“, není třeba vést spor. Zároveň se ovšem nabízí otázka, zda se v něčem už přece jen nerozchází s mentalitou dnešního diváka. Inscenace DS Scéna Libochovice přivádí na mysl oba aspekty věci.

Na jedné straně jde o nesporně solidně vystavěnou inscenaci, nepostrádající vztahy mezi postavami ani dramatické situace (byť má několik výrazných propadů temporytmu i napětí – zejména v „čer-

tovské“ scéně ve mlýně a v celé sekvenci odehrávající se v pekle), s výrazně funkční (byť výtvarně nepříliš vzhlednou) scénografií. Inscenaci, která zaplatpánbůh v ničem nekopíruje proslulou filmovou

verzi a vyhýbá se i výtvarné nápodobě vžitých „ladovských“ postupů. Inscenaci, která se vyznačuje, důsledným, promyšleným a inteligentním krácením textu. Inscenaci, která má navíc minimálně dva působivé herecké výkony v Martinu Kabátovi Jiřího Dědourka a Luciovi Jana Pokorného.

Na druhé straně se inscenace v ničem nevymaňuje ze zažitě inscenační tradice a bohužel dokazuje, že pozbyl-li dnes

Drdův text na politické a společenské aktuálnosti a zůstává „jen“ půvabně tradiční pohádkou o spravedlivém člověku vítězícím nad pekelnými mocnostmi, obsahuje pak pro tento „rodinný účel“ příliš mnoho „kudrlinek“, nikterak neposouvajících v zásadě jednoduchý děj. Jsou to v zásadě všechny scény, v nichž dochází k onomu zmíněnému poklesu divácké pozornosti, jakož i velká část linie postavy otce Školastyka – tady drdovská protiklerikální satira vyvanula snad nejvíce. Zůstává tak otázkou, zdali by si případné důsledné adresování inscenace dětskému divákovi nevyžádalo ještě razantnější textovou úpravu.

Jan Šotkovský

Romeo a Julie aneb Město hříchu

Inscenace brněnského divadla Polárka byla zařazena do programu rakovnické Popelky jako inspirativní představení a tím skutečně bylo – soudě podle diskuse diváků, která se po představení rozvinula na diskusním fóru. Posláním tohoto článku proto bude spíše pokus o záznam této diskuse a názorů starší dětské skupiny, nikoliv subjektivní hodnocení představení ani mne samého, ani odborné poroty.

Na úvod je nutno říci, že brněnská inscenace Romea a Julie je výrazně autorsky upravená. Tyto úpravy se týkají zejména redukce postav hry, dopsání postavy zbrusu nové a velice diskutované – tedy Královny Mab, a přesunutí děje hry do časově nezařazené Verony, která je zde pojmenována jako ono město hříchu z podtitulu. Dalším výrazným autorským vkladem je pak výrazná výtvarná inspirace, která nezapře své vzory v komiksu Sin City (posléze zfilmovanému) a filmu Matrix.

„Dětská porota“ inscenaci přijala velice kladně a vyjadřovala se o ni v superlativech. Dětem bylo velice sympatické posunutí hry do současnosti, o kterém mluvili, jako že jim tím inscenátoři příběh přiblížili. Dále je pak důležité, že i z takto výrazné textové úpravy a výtvarné stylizace děti přečetli naprosto přesně příběh ústřední dvojice, který je – soudě podle jejich reflexí – zasáhl. Kladly si však otázku funk-

ce Královny Mab v příběhu, která se jim nepodařila rozklíčovat.

Na následném diskusním fóru se pak rozvinula diskuse, která se vlastně příliš nevzdalovala od témat, která řešily děti. Obecně inscenaci diváci přijali pozitivně, nicméně vyvstaly stejné otazníky jako u dětí. Přestože já osobně se s tímto pojmenováním neztotožňuji, diváci hodnotili inscenaci jako klasické zpracování této látky. Největší diskuse se pak rozvíjela opět kolem postavy Královny Mab a její funkce na jevišti. Padly rozličné názory – jen pro příklad, že je to vypravěčka Juliina snu, zhmotnění Juliina osudu, nebo dokonce personifikovaná smrt. Dalším

tématem byla barevná stylizace, která je na počátku inscenace velmi výrazně dána, ale pak je narušována (např. modrým Juliiným kostýmem na plese, Merkuciův rudý kostým ve scéně, kde umírá a černá barva na kostýmu Královny Mab, která ji logicky identifikuje s rodem Kapuletů). Nezodpovězenou otázkou zůstalo, zda se jedná pouze o výtvarné akcenty, nebo o významotvorné jevištní znaky.

Na závěr jen znovu podotýkám, že jsem se pokusil jen ve stručnosti nastínit témata z diskusního fóra a znovu podotýkám, že jsem se maximálně snažil se oprostit od jakýchkoliv osobních zásahů.

Martin Vokoun

Loni se nejdůležitější Milanové loučili s Popelkou raute. Čípak nás překvapí letos?

Jak prázdný a pustý zdá se světa běh Za Alenou Urbanovou

Před letošním Jiráskovým Hronovem, který mám na starosti z hlediska programu včetně seminářů a dílen, jsme připravovali předchozí číslo Amatérské scény. Je to pro mne vždy velice vysilující období, je to jako práce na dvou stavech najednou. Ani na jednom se přitom nesmí přetrhout nit, a když už se to stane, musí být okamžitě navázána, aby utkaný vzor byl k použití. Nelze totiž nepovedené dílo zahodit, založit novou přízi a začít znovu. Není na to kdy. I v tomhle zátěžovém období se navíc musí průběžně zajišťovat osnova a materiál, potřebné pro dílo

následné. Třeba jen tak, že si poznamenáte, co máte učinit až dohotovíte právě rozdělanou práci. Letošního vypjatého července jsem si například mj. poznamenal: Urbanová – Rady nerady (Náměstíčko). Přeloženo z obrazů a hesel to znamenalo, že mám zavolat dramaturgyni, divadelní teoretičku a kritičku paní Alenu Urbanovou a domluvit s ní pevný termín dodání textu pro jednu část dramaturgického pozorníku Amatérské scény nazvanou Rady nerady, a sice o Goldoniho hře Náměstíčko. Bohužel, tahle poznámka na objednávku dodání materiálu zůstala nerealizovaná.

Těsně před odjezdem do Hronova jsem se zprostředkovaně od kamarádů dozvěděl, že dlouholetá porotkyně i rakovnické Popelky paní Alena Urbanová 11. července 2008 zemřela, že rozloučení s ní proběhlo v tichosti v úzkém okruhu její rodiny 21. července v malé obřadní síni krematoria v Praze-Strašnicích. Bylo jí 85 let (* 29. 1. 1923).

Úctyhodné dílo, které A. Urbanová za sebou zanechala, aniž by takřka do posledních svých dnů opustila pozornost od osnovy svého pomyslného tkalcovského stavu, patří v kontextu českého amatérského divadla k těm nejzásadnějším. Pro ty, kdo ji osobně nepoznali, se může zdát toto tvrzení přehnané. Pokud se začtete do jejích prací, pak mi dáte, věřím, za pravdu, a to i v tom, že z našeho kulturního života odešla poslední noblesní a výsostně erudovaná první dáma české divadelní kritiky. Nevím o nikom, kdo by mohl promptně navázat zpřetřhanou nit.

Milan Strotzer

Program:

sobota 8. listopadu 2008

10.00 – 10.45

MĚLA BABKA ČTYŘI JABKA

Divadelní spolek VOJAN Libice nad Cidlinou

13.00 – 14.30

Rozborový seminář a reflexe dětských skupin

14.30 – 15.15

ZELENÉ PRASÁTKO

De Facto Mimo Jihlava

16.30 – 18.00

Rozborový seminář a reflexe dětských skupin

19.00 – 21.00

DVACET TISÍC MIL POD MOŘEM

Divadlo Antonína Dvořáka Příbram

22.00 – 23.00

Diskuzní fórum a reflexe dětské skupiny

VČERA BYLA REVOLUCE

Ona vlastně byla daleko dříve. A byla velká a říkalo se jí říjnová, přestože byla v listopadu. Připomněla mi to včera večer kukátková kolegyně Pavla Zimmermannová a já si uvědomil, že některé záležitosti můj mozek prostě vytěsňuje bez náhrady. Třeba právě ten vzpomínaný 7. listopad. Hned mě napadlo, že mozek mohl vytěsnit i další údaje. A možná dokonce i ty, které by v případě potřeby mohly fungovat jako záchranná brzda. Co když jsem zapomněl například na něco, na co bych si měl dávat pozor? Co když jsem zapomněl na špatné divadelní představení a klidně si na něj koupím vstupenky ještě jednou? Najednou vím, že existuje mně neznámý svět za hranicemi dostupných a používaných informací. Dávám si předsevzetí, že jej začnu zkoumat, protože na revoluce by se zapomínat skutečně nemělo.

Jan Švácha